

Verslag Users' Group – Plenaire Vergadering van 05/12/2013

Aanwezig: C. Adams (FOD-SPF Economie-Energie)
W. Aertsens (Infrabel)
J.-P. Bécret (GABE)
J.-P. Boydens (Cogen Vlaanderen)
P. Claes (FEBELIEC)
A. Detollenaere (VWEA-ODE)
T. de Waal (FEBEG)
F. Druart (FEBEG)
B. Gouverneur (Synergrid)
W. Gommeren (UEB)
S. Harlem (FEBEG)
J. Hensmans (FOD-SPF Economie-Energie)
B. Massin (EFET)
G. Meynkens (FEBELIEC)
N. Pierreux (BELPEX)
F. Schoonacker (FEBEG)
D. Vangulick (ORES)
H. Vandersyppe (FEBEG)
F. Van Gijzeghem (ODE)
A. Vermeylen (BOP)
H. Wyverkens (FEBEG)

F. Vandenberghe, I. Gerkens, D. Zenner, E. Spire, W. Michiels (Elia)
P. Buijs, T. Oldenhove, F. Wellens (gedeeltelijk, Elia)

Verontschuldigd: B. De Wispelaere (FEBEG)
N. Laumont (EDORA)
P. Verlinden (FEBEG)

AGENDA

1. Goedkeuring van het verslag van de vorige vergadering (26/09/2013)
2. WG System Operation
 - a) Status van de lopende werken (vergadering van 7 november 2013): Network Codes
 - b) Winter Outlook 2013-2014
3. WG Belgian Grid
 - a) Status van de lopende werken (vergadering van 19 november 2013)
 - b) Investerings in de interconnectiecapaciteiten (CBA & impact op de capaciteiten)
4. Task Force Balancing & Experts Group
 - a) Status van de lopende werken (vergadering van 21 november 2013)
 - b) Short Term Tendering & related price publications
5. Storingen op het Belgische elektriciteitsnet
6. Enquête 'Demand response' – Analyse van de resultaten

7. REMIT- & Transparantievoorordeningen – Presentatie
8. Herziening van het huishoudelijk reglement & samenstelling van de Users' Group – Presentatie en goedkeuring
9. Overige
 - Data vergaderingen 2014
 - 'Call for an Energy Pact – Beyond 2020' - Presentatie

VERSLAG

1. Goedkeuring van het verslag van de vorige vergadering (26/9/2013)

De Users' Group keurt het verslag van de vergadering van 26/9/2013 goed, samen met de aangevulde tekst van punt 6 'Feedback consultaties in Users' Group – Wijzigingen van het ARP-contract en het toegangscontract', die door FEBEG is gevraagd.

Een andere vertegenwoordiger van FEBEG merkt op dat de discussie over het REMIT-proces tijdens de vorige vergadering gedeeltelijk onjuist was: Elia moet de CREG en de minister voor Energie op de hoogte brengen van de productie-eenheden die zullen worden gesloten of stilgelegd, maar de producenten moeten zelf de markt daarvan informeren. Punt 5 'Plan Wathélet – Demand response' van het verslag wordt aangepast om daarmee rekening te houden.

2. WG System Operation

Wim Michiels, voorzitter van de WG System Operation, geeft een stand van zaken van de lopende werken binnen zijn WG (vergadering van 7 november 2013) die zich buigt over de ontwikkeling van de projecten van bepaalde Europese codes en de recente Winter Outlook 2013-2014 (zie presentatie 'Users' Group 05.12.2013 – Feedback WG System Operations').

Wat het eerste luik van de Europese codes betreft, merkt hij op dat ACER de Commissie aanbeveelt om de Europese codes 'Operational security' (code OS), 'Operational planning & scheduling' (code OP&S) en 'Load Frequency control & reserves' (code LFC&R) goed te keuren. Deze codes werden gepresenteerd tijdens de recente Stakeholders Day en in de WG System Operation. De code OP&S kan gevolgen hebben voor bepaalde netgebruikers, meer bepaald de grote producenten. De code LFC&R gebruikt een nieuwe terminologie, maar beschrijft in werkelijkheid de kenmerken van de huidige reserves en hun impact op de markt. De voorzitter van de WG System Operation meldt tot slot dat in Q1 2014 binnen Entso-e de redactie van een nieuwe ontwerpcode begint over het thema 'emergency restauration'.

De vertegenwoordiger van GABE vraagt of de beheerders van closed distribution systems (CDS) in de OP&S-code gelijkgesteld worden met distributienetbeheerders. Volgens de voorzitter van de WG System Operation focust deze code zich op grensoverschrijdende aspecten en zou deze specifieke code niet van toepassing zijn op de industriële klanten. Wat de LFC&R-code betreft, vraagt de vertegenwoordiger van GABE of de regeling van de frequentie door de belastingen volgens de huidige methoden van Elia nog toegestaan zal zijn. De voorzitter van de WG System Operation bevestigt dat de principes die in de LFC&R en balancingcodes zijn overgenomen de deelname van de belastingen toestaan, ook al zal het ontwerp van de producten in sommige gevallen misschien marginaal moeten worden aangepast. De

vertegenwoordiger van Ores herinnert eraan dat het product 'dynamic profile' in de Europese codes is voorzien. De DCC-code is verplicht voor de beheerders CDS, die gelijkgesteld zijn met de distributienetbeheerders, zonder onderscheid naar particuliere of publieke aard. Dit is niet het geval voor de OS-code die voor de uitwisselingen van informatie een onderscheid maakt tussen de actoren (distributienetbeheerder of industriële klant).

De voorzitter van de WG System Operation geeft vervolgens informatie over de Winter Outlook 2013-2014 die in november 2013 door Entso-e is bekendgemaakt (https://www.entsoe.eu/news-events/announcements/newssingleview/article/entso-e-winter-outlook-201314-and-summer-review-2013/?tx_ttnews%25255BbackPid%25255D=28&cHash=3ddce6761610a86d40fe1f58319e2a4f).

Uit deze evaluatie van de komende winter blijkt dat de situatie in België minder gespannen is dan voor de winter 2012-2013, aangezien de kerncentrales weer in gebruik genomen zijn, ook al merken we een verminderde aanwezigheid van conventionele eenheden (-800 MW). Er zouden zich bij normaal winterweer overigens geen problemen voordoen om de nodige energie in te voeren uit de buurlanden. In geval van overproductie in België begin januari zullen de buurlanden deze stromen kunnen absorberen. Tot slot start Elia via zijn website opnieuw het proces van real time opvolging en informatieverstrekking en van voorspellingen van eventuele tekorten.

Een vertegenwoordiger van FEBEG vraagt of het productiescenario rekening houdt met de fotovoltaïsche productie. Elia preciseert dat het gaat om een simulatie van de winteravondpiek met windproductie maar zonder fotovoltaïsche productie.

De voorzitter van de Users' Group preciseert niettemin dat de algemene situatie momenteel positief is in België en in de buurlanden, maar zal verslechteren voor de winter 2014-2015, wanneer de centrale van Doel 1/2 en meerdere STEG-centrales gesloten zullen zijn. De buitenlandse TSO's registreren dezelfde signalen van sluiting van productie-eenheden die 's winters nochtans noodzakelijk zijn. Deze context en de te voorziene antwoorden, meer bepaald met het Plan Wathélet, wordt binnen de groep Magritte besproken. De aanpak op jaarbasis bereikt zijn grenzen en moet worden vervangen door een meerjarige aanpak en op lange termijn. Een vertegenwoordiger van FEBEG bevestigt dit perspectief en steunt de boodschap van Elia en van de Europese producenten. Een vertegenwoordiger van FEBEG wijst er toch ook op dat bepaalde aspecten van het Plan 'Wathélet' – bijvoorbeeld de beperkingen op het sluiten van centrales – investeringen in België eerder ontmoedigen, dan stimuleren.

Een andere vertegenwoordiger van FEBEG vraagt hoe de situatie van de interconnectiecapaciteit met Nederland zal zijn in 2016. Elia engageert zich duidelijk dat ten minste 3.500 MW zal beschikbaar zijn, hoewel zich nog kritieke momenten zullen kunnen voordoen. Merk ook op dat het wettelijke en regelgevend kader moeilijk is.

3. WG Belgian Grid

a) Status van de lopende werken (vergadering van 19 november 2013)

David Zenner, de voorzitter van de WG Belgian Grid, brengt verslag uit over de besprekingen tijdens de vergadering van 19 september 2013 (zie presentatie 'Feedback WG Belgian Grid'). Elia gaf een presentatie van de berekeningsmethodologie PROBA, die een evolutie beoogt van de klassieke deterministische aanpak voor netplanning naar een probabilistische aanpak.

De resultaten van dit berekeningsprototype zouden begin 2014 moeten beschikbaar zijn, want het is momenteel in testfase met de universitaire partner van het project. Elia heeft ook een overzicht gegeven van de huidige grensoverschrijdende investeringsprojecten (die de grenzen (in)direct versterken) en hun impact in termen van aan de markt toewijsbare capaciteiten. Dit punt wordt hierna verder uitgewerkt.

De WG Belgian Grid heeft ook het werkproces besproken dat moet worden ingevoerd voor de herziening van het federaal technisch reglement en van de thema's die prioritair moeten worden behandeld. Er werd afgesproken om de evolutie van de Europese codes af te wachten, vooraleer deze werkzaamheden te starten, omdat zij een aanzienlijke impact zullen hebben op het federaal technisch reglement.

Over het beheer van de klantenportfolio van een ARP die plots in gebreke zou blijven, is het denkwerk gestart. Dit kan gebeuren bij het faillissement van een ARP of indien hij met onmiddellijke ingang geschorst wordt, zoals in sommige ernstige gevallen voorzien is door het ARP-contract. Er zal rekening gehouden moeten worden met het feit dat de contracten in het algemeen voorzien dat de industriële klant of de beheerder CDS de rol van ARP en toegangshouder overneemt of, bij ontstentenis, dat zijn toegang tot het net wordt geschorst.

Tot slot is de WG Belgian Grid voortgegaan met de herziening van het huishoudelijk reglement en van de ledenlijst, op basis van de elementen die tijdens de laatste plenaire vergadering van de Users' Group werden geïdentificeerd.

b) Investeringsprojecten in de interconnectiecapaciteiten

Op vraag van de Users' Group presenteert Elia opnieuw de huidige stand van de geplande grensoverschrijdende investeringsprojecten voor de versterking van onze grenzen tegen 2020 (zie presentatie 'Ontwikkeling van het geïnterconnecteerd net'). Deze werken worden hetzij rechtstreeks op een interconnectieverbinding uitgevoerd, hetzij binnen het Elia-net en moeten dus onrechtstreeks de grensoverschrijdende capaciteit verbeteren die aan de markt kan worden toegewezen. Elia presenteert ook de resultaten van de kosten-batenanalyse van elk netversterkingsproject dat in dit stadium (gedeeltelijk) beschikbaar is: er werd een schatting gemaakt van de totale kostprijs van het project, van zijn inbreng voor de globale welfare van de twee betrokken landen en van de huidige impact op de fysieke capaciteit van de grensoverschrijdende uitwisselingen.

Een vertegenwoordiger van FEBELIEC vindt dat het project BRABO geen voordelen biedt voor de Belgische markt indien geen PST's (phase shift transformers of dwarsregeltransformatoren) worden geïnstalleerd, hetgeen nog wordt onderzocht. Elia preciseert hierover dat de tweede PST van Zandvliet de capaciteit verhoogt tot aan de fysieke limieten van de verbinding. Men moet een onderscheid maken tussen de fysieke capaciteit en de coördinatie die nodig is om deze capaciteit toe te wijzen. De voorzitter van de Users' Group preciseert aan de vertegenwoordiger van FEBELIEC dat Nederland gemotiveerd is om zijn exportcapaciteit naar België te verhogen om de veiligheid van zijn net te verbeteren, vooral in het kader van de toekomstige flow-based marktkoppeling. Men stelt vast dat de stromen aan de noordgrens toenemen. De vertegenwoordiger van FEBELIEC vraagt of de veiligheid van België wordt onderzocht zonder de invoercapaciteit in aanmerking te nemen. De voorzitter van de Users' Group herinnert eraan dat tegen 2016 een invoer van 3.500 MW is voorzien. Bij eenzelfde volume zal de prijsconvergentie op de CWE-markt toenemen.

De vertegenwoordiger van GABE vraagt wat de commerciële invoercapaciteit op de verbinding Avelin-Avelgem zal zijn wanneer de twee draadstellen versterkt zullen zijn, rekening houdend met de fysieke stromen op deze verbinding. Hij herinnert eraan dat

het oorspronkelijke doel van de PST's was om de 'loop flows' te kunnen beperken en te verzekeren dat de fysieke stromen globaal overeenstemmen met de commerciële nominaties. Wat is alleen voor België het voordeel om de noordgrens te versterken, terwijl de commerciële uitwisselingen met Frankrijk te verkiezen zijn en het Belgische net over PST's beschikt om de stromen te beïnvloeden?

Elia herinnert eraan dat de globale invoercapaciteit voor de Belgische markt op dit ogenblik 3.500 MW bedraagt, gelet op de dynamische beperkingen van het net. De voorzitter van de Users' Group preciseert dat deze werken aan de noordgrens dringend nodig zijn om de bevoorrading van België veilig te stellen, zoals blijkt uit meerdere internationale onderzoeken. De productiezones bevinden zich thans in het noordoosten van Europa en de stromen dalen via België af naar de verbruikscentra, die meer zuidelijk gelegen zijn. Hij preciseert dat wat de bevoorradingzekerheid betreft, de fysieke capaciteit (rekening houdend met alle veiligheidscriteria) van essentieel belang is, zelfs als de waarde van de nominaties op de betrokken grens lager ligt dan de fysieke capaciteit. Het verschil tussen de fysieke fluxen en de nominaties zal gecompenseerd worden door de nominaties op de andere grenzen. In de winter zou Frankrijk per jaar netto-invoerder kunnen worden via al zijn grenzen. Het gaat er dan ook niet alleen om de Duitse bevoorradingzekerheid te waarborgen, maar ook die van de Belgische markt: als invoer uit het zuiden niet mogelijk is, kan zich in België 's winters bij gebrek aan wind- en fotovoltaïsche productie een tekort tot 4.500 MW voordoen. In normale omstandigheden is het echter interessant voor de Belgische markt om de commerciële capaciteit van de zuidgrens te verhogen.

Bij grote stromen is het gebruik van de PST's beperkt. Deze transformatoren kunnen, wanneer het gebruik plots veel hoger ligt dan hun capaciteit, uitschakelen.

De leden van de Users' Group beslissen om deze discussie over het gebruik van de PST's en de evolutie van de grensoverschrijdende stromen in een werkgroep uit te diepen. De commerciële en fysieke invoercapaciteiten moeten worden geëvalueerd. De WG's System Operation en Belgian Grid zullen een gemeenschappelijke vergadering beleggen. Een lid van FEBEG bevestigt het belang van de discussie in het licht van de geplande kernuitstap en de toegenomen behoefte aan invoercapaciteit.

Een vertegenwoordiger van FEBELIEC stuurt het debat vervolgens naar de kosten-batenanalyse, die ook de impact van het project op grenzen van derden zou kunnen omvatten. Elia preciseert dat de huidige CBA berekend wordt per project, maar voor alle betrokken landen.

Een vertegenwoordiger van ODE vraagt welke impact deze projecten en de CBA op de tarieven zullen hebben. Een vertegenwoordiger van FEBELIEC preciseert dat de groothandelsprijs zo zou dalen, terwijl de tarieven zouden stijgen... De marktspelers zouden dus de TSO betalen voor een economisch voordeel voor de markt. De voorzitter van de Users' Group preciseert dat, naar aanleiding van de versterkingswerken, de door de TSO's geïnde congestierente in het algemeen op deze grenzen daalt. De congestierente is in het algemeen laag in verhouding tot de tariefopbrengsten. Ze wordt verdeeld tussen de betrokken TSO's en ieder van hen voert de nodige werken uit. Momenteel vinden binnen Entso-e gesprekken plaats over de toekomst van de congestierente, meer bepaald op basis van de flow-based simulaties. De CREG controleert de congestierente en het gebruik ervan door Elia van nabij.

4. Task Force Balancing & Experts Group

Emeline Spire, de voorzitter van de TF Balancing, geeft een uiteenzetting over de laatste ontwikkelingen in het proces van contractualisatie van de ondersteunende diensten voor 2014 (zie presentatie 'Feedback from TF Balancing'). Elia heeft de

resultaten van de aanbestedingen op zijn website gepubliceerd (volumes en gemiddelde prijzen van de jaarlijkse aankopen). De publicatie van de gemiddelde prijs per type reserve wordt, voor sommige producten, vervangen door een schijf waarbinnen deze gemiddelde prijs ligt, om de betrouwbaarheid te vrijwaren. De markt van de ondersteunende diensten is immers beperkt in omvang en de publicatie van bepaalde prijsgegevens kan in dit geval contraproductief zijn voor de werking van de markt.

Een vertegenwoordiger van FEBELIEC en de vertegenwoordiger van GABE zijn verbaasd over de prijs van de ICH-reserve. Volgens de voorzitter van de TF Balancing vertegenwoordigt deze prijs een gemiddelde en kan hij dus licht verschillen naargelang de tijdsperiodes. Hij kan moeilijk met andere producten vergeleken worden, aangezien ze allemaal verschillende kenmerken hebben.

Het proces betreffende de ICH- en R3DP-producten is afgesloten, met het akkoord van de CREG over zowel de offertes als de wijzigingen van het ARP-contract, nodig om R3DP in te voeren. Elia wil alle marktdeelnemers danken die hebben bijgedragen aan de succesvolle lancering van dit nieuwe product. De TF Balancing heeft een eerste briefing over het aanbestedingsproces voor R3DP gegeven. Er werden voorstellen gedaan om het proces te verbeteren, meer bepaald om het prekwalificatieproces en de kwaliteit van de real time gegevens die aan de ARP's worden meegedeeld te verbeteren. Er is ook een vraag om het volume van het aan R3DP toegewezen reservevolume te verhogen. Het beheer van dit product zal het eerste jaar van de lancering worden verbeterd.

Een vertegenwoordiger van FEBEG vraagt waar de informatie over de sourcing op korte termijn te vinden is, meer bepaald betreffende het selectieproces van de offertes. De voorzitter van de TF Balancing verwijst naar een document dat op de website wordt gepubliceerd (n.v.d.r.: document gepubliceerd op 6/12/2013 <http://www.elia.be/en/grid-data/extranet-for-customers/STAR>). De selectieregels zijn eenvoudig: het combinatorisch algoritme minimaliseert de totale kostprijs van de aangekochte reserves, rekening houdend met de offertevoorwaarden. Een tweede veilingronde is mogelijk om het optimum te verbeteren, maar is beperkt om gaming te vermijden. De CREG en Elia hebben drie duidelijke criteria vastgesteld, die in dit document zijn overgenomen: onvoldoende volume, te groot volume geselecteerd (wegens 'all-or-none'-voorwaarden), selectie met extreme prijzen ten opzichte van de gemiddelde prijs. Wanneer voor een van deze criteria een drempel wordt bereikt die in het document is vastgelegd, dan is dit een voldoende en noodzakelijke voorwaarde om een tweede veilingronde te starten.

Deze vertegenwoordiger van FEBEG vraagt ook of de volumes die zijn vastgelegd voor de sourcing op korte termijn in de loop van 2014 kunnen evolueren. Volgens de voorzitter van de TF Balancing heeft de CREG zijn akkoord gegeven voor het jaar, maar zal het proces na 6 maanden werking worden geëvalueerd. Het kortetermijnluik kan in de loop van het jaar dus nog evolueren, maar dat zou de planning van de aanbestedingen voor 2015 bemoeilijken. De voorzitter van de Users' Group roept de producenten dan ook op om concurrerende offertes in te dienen, opdat het kortetermijnsegment in de toekomst beduidend kan toenemen indien de resultaten positief zijn.

De voorzitter van de TF Balancing presenteert vervolgens een stand van zaken van de werken van de vergadering van 21 november 2013. Ze maakt een balans op van de nieuwe publicaties inzake balancing die sinds begin november op de website staan. Ze herinnert eraan dat de infeed gebaseerd is op real time metingen die van nature niet gevalideerd zijn. Men constateert ook een verbetering van de kwaliteit van de publicatie van de merit order, die thans intra-day wordt geactualiseerd.

Daarnaast is binnen Entso-e de laatste goedkeuringsfase gestart van het ontwerp van Europese 'Balancingcode', alvorens het naar ACER wordt gestuurd.

De voorzitter van de TF Balancing snijdt ten slotte het thema aan van het verdere verloop van het project Elia-TenneT betreffende de 'cross-border balancing' en de verdeling van de reserves tussen de twee hubs. Het pilootproject 'Reactive balancing market design with cross-border optimisation of frequency restoration' tussen Elia en TenneT is gestart, met de steun van een externe consultant om dit project te beheren. Daarnaast werd een onderzoek van de bestaande opdrachten gestart met de 4 Duitse TSO's; dit onderzoek zou midden 2014 klaar moeten zijn. Vervolgens moet worden bekeken of het project tussen Elia en TenneT met dit nieuwe initiatief moet worden samengevoegd of dat de analysefase moet worden voortgezet.

5. Storingen op het Belgische elektriciteitsnet

David Zenner, voorzitter van de WG Belgian Grid, maakt een balans op van de incidenten die zich in oktober en november 2013 op het Elia-net hebben voorgedaan, alsook van de algemene context van de kwaliteit van het Elia-net (zie presentatie 'Power Quality & Recente incidenten').

De incidenten deden zich voor in de hoogspanningsstations van Machelen (24/10) en Bruegel (13/11). Deze incidenten hebben belangrijke spanningsdips veroorzaakt die in heel de zone duidelijk gevoeld werden, meer bepaald door de distributie en sommige industriële klanten bij wie de beveiligingen zijn afgegaan.

Beide incidenten hebben zich voorgedaan in stations die volledig geherstructureerd worden. De voorzitter van de WG Belgian Grid merkt op dat de herstructureringsfase van de stations een risicovolle periode is, omdat de systemen tijdens deze transitie minder betrouwbaar kunnen zijn (eigen aan de transitie van oude naar nieuwe installaties).

Deze incidenten blijven echter vrij zeldzaam en lijken in het algemeen af te nemen, zoals blijkt uit de statistieken van de evolutie van de 'AIF'-factor (average interruption frequency).

De vertegenwoordiger van GABE vraagt hoe een driefasig incident zich kan voordoen in een GIS-station waarin alle fasen gescheiden zijn. De voorzitter van de WG Belgian Grid merkt op dat het helaas mogelijk is wanneer het probleem van slechte werking zich op alle drie fasen situeert. De tijd nodig om het defect op te lossen was vrij lang aangezien bepaalde beveiligingen tijdens de transitie buiten dienst waren gesteld, hetgeen nodig is om deze transitie te kunnen uitvoeren.

Een vertegenwoordiger van FEBELIEC herinnert eraan dat deze incidenten de bedrijven die uitgeschakeld worden voor een uitdaging plaatsen, te meer daar zij niet vergoed worden voor de geleden schade. Is er een risico dat dergelijke situaties zich nog meer zullen voordoen? De voorzitter van de WG Belgian Grid wijst erop dat de vervangingswerken aan stations kwetsbare periodes zijn. Tijdens deze werken neemt het risico toe, maar ze zijn van essentieel belang voor de goede werking van het net. De voorzitter van de Users' Group merkt op dat Elia continu tracht het beheer van zijn net te verbeteren en deze incidenten betreft.

De vertegenwoordiger van FEBELIEC vraagt ook hoe de industriële klanten worden verwittigd van een uitschakelingsrisico aangezien deze werken maanden duren. Elia preciseerd dat alle netgebruikers die op het hoogspanningsnet zijn aangesloten op de hoogte worden gebracht van de werken in hun impactzone en dat Elia met hen

samenwerkt om een optimale planning uit te werken wanneer zij rechtstreeks getroffen worden.

De vertegenwoordiger van GABE herinnert aan zijn tussenkomst in de Algemene Raad van de CREG, waar hij preciseerde dat de industriële klanten niet het minimumtarief maar het optimaal tarief wensen, waardoor zij over de beste kwaliteit-prijsverhouding kunnen beschikken, meer bepaald betreffende netonderhoud en investeringen. Elke spanningsdip op het net zorgt voor grote moeilijkheden voor de industriële klanten. Een toename van dergelijke defecten voorkomen, zou dan ook een licht hoger tarief verantwoorden.

6. Enquête 'Demand response' – Analyse van de resultaten

Elia presenteert de resultaten van de enquête betreffende het potentieel van afschakelbare belastingen die de gebruikers van het Elia-net ter beschikking zouden kunnen stellen van Elia (zie presentatie 'Survey Demand response – Results'). Deze enquête werd uitgevoerd met de steun van FEBELIEC en EnergyVille in het kader van het Plan Wathélet.

De enquête is een succes gebleken met een antwoordpercentage dat 13,6% van het Belgische verbruik in 2012 vertegenwoordigde. Uit de antwoorden blijkt dat de meeste respondenten vertrouwd zijn met het vraagbeheer en verschillende bieden momenteel al flexibiliteit aan de markt aan. Het geïdentificeerde flexibiliteitspotentieel zou 134MW bedragen, vooral voor lange reactietijden (van 1 tot 24 u), in day-ahead en op basis van ad-hoc contractuele akkoorden. Dit volume wordt momenteel niet door de industriële klanten gebruikt om hun kosten tegenover de ARP's of Elia te optimaliseren.

De vertegenwoordiger van EFET is verbaasd over dit langetermijnpotentieel en vraagt zich af waarom het nog niet wordt gebruikt. Heeft het te maken met een voorkeur voor een vaste betaling of voor een combinatie van vaste en variabele betaling? Volgens Elia kan daar op basis van de reacties op de enquête geen precies antwoord op gegeven worden.

Een vertegenwoordiger van FEBELIEC bevestigt het belang van deze enquête, waaruit een potentieel voor 'demand response' is gebleken, behalve voor de tijdshorizon van 15 minuten (waarvoor de reactieve flexibiliteit al voor Elia wordt gebruikt). Hij preciseert dat flexibiliteit de intraday en day-ahead balancingmarkten zou moeten bevoorraden, met een geschikt signaal, via de ARP's, BSP's of rechtstreeks. Daardoor zou Elia minder in real time moeten ingrijpen. Men moet echter begrijpen dat het voorstellen van deze flexibiliteit van enkele MW voor vele bedrijven bijkomende beperkingen met zich brengt en weinig voordelen oplevert. Maar aangezien ze nuttig zouden zijn voor de balancing, moeten efficiënte operationele middelen worden gevonden om ze te recupereren zonder investeringen van hun kant.

De vertegenwoordiger van EFET vraagt hoe de verschillende productensoorten (bid ladder, demand side management, klassieke reserveproducten, 'capacity based' producten...) economisch gecoördineerd kunnen worden. Moet voor het demand side management geen activatieprijs worden voorzien? De voorzitter van de TF Balancing preciseert dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen de producten van Elia, die een min of meer belangrijke 'energiecomponent' bevatten. De aard van de in te vullen behoefte en de eisen van het betreffende product moeten de drijfveren voor de betaling blijven. Een vertegenwoordiger van FEBELIEC vult dit punt aan door eraan te herinneren dat de waarde van enkele MW flexibiliteit gering is en dat de industriële klanten niet voor zo weinig willen investeren. Hoe kan in deze context dan een mechanisme worden ingevoerd om de capaciteit te vergoeden?

De vertegenwoordiger van EFET vraagt ook hoe het demand side management in de praktijk kan worden georganiseerd? Elia preciseert dat dit zal gebeuren volgens een 'merit order' die vergelijkbaar is met wat voorzien is voor de productie, op basis van de marginale kostprijs van de eenheid.

De vertegenwoordiger van GABE doet opmerken dat de terminologie 'demand side management' niet ideaal is, aangezien de verbruikers beslissen hoe zij zich gaan gedragen en hoe ze eventueel zullen reageren op een marktprijs of een aanbesteding van Elia. Hij merkt op dat er voor de bestaande producten nog ruimte voor vooruitgang is, zoals is gebleken uit de aanbesteding voor R3DP of R1: het potentieel was groter dan het aantal MW. Hij herinnert eraan dat een jaarlijkse vergadering tussen Elia en de marktspelers die een ICH-product aanbieden zou moeten worden georganiseerd om lessen te trekken uit de werking van dit product en om het potentieel ervan te benadrukken. Elia zou een lichte verhoging van de prijs ervan kunnen aanvaarden om over een grotere hoeveelheid te beschikken. Dat zou goedkoper zijn dan een beroep te doen op nieuwe leveranciers.

Een vertegenwoordiger van FEBEG onderstreept dat de huidige prijs hem niet erg aantrekkelijk lijkt en dat hogere en meer volatiele prijzen nodig zijn om flexibiliteit te kunnen valoriseren. Een vertegenwoordiger van FEBELIEC merkt op dat de bevoorradingszekerheid en de voorspelde trends niet uit het oog mogen worden verloren. Het fenomeen wordt steeds heviger. De energieprijzen zouden beduidend moeten stijgen. De huidige behoeften komen immers overeen met een aanzienlijke piek (tot 1000 MW) gedurende ongeveer 100 uur per jaar.

De vertegenwoordiger van FEBELIEC haalt een andere moeilijkheid aan voor de industriële klanten die flexibiliteit zouden willen aanbieden: zij moeten rekening houden met hun contract voor de levering van elektriciteit, dat hen zou kunnen beletten om hun flexibiliteit op de day-ahead markt aan te bieden. Hun marktdeelname zou ook hun verbruikshistorieken kunnen verstoren die aan de basis liggen van hun leveringsprijs. De potentiële besprekingen tussen de industriële klanten en hun leveranciers zullen belangrijk zijn alvorens dit potentieel wordt vrijgegeven.

Tot slot merkt de voorzitter van de TF Balancing op dat het delicaat is om zeer verschillende producten te vergelijken zoals ICH en flexibiliteit, bijvoorbeeld R3DP. Er is ook het substitutie-effect waardoor zij niet '1 voor 1' kunnen worden vervangen, gelet op hun respectievelijke impact en kenmerken. Het is dus niet mogelijk deze bron van flexibiliteitsvolumes in verband met industriële processen correct te identificeren op basis van louter de bestaande producten.

7. REMIT- & Transparantieverordeningen – Presentatie

Elia geeft een presentatie van de ontwikkelingen in verband met de Europese regelgeving inzake transparantie van de fundamentele gegevens en de REMIT-verordening (zie presentatie 'Transparency Regulation & REMIT Regulation'). De REMIT-verordening nr. 1227/2011 van oktober 2011 mag niet worden verward met de verordening betreffende de transparantie (nr. 543/2013), ook al overlappen hun toepassingsgebieden enigszins.

Het doel van REMIT is enerzijds dat de marktdeelnemers de bevoorrechte informatie publiceren waarover zij beschikken en die de prijzen op de elektriciteitsmarkt kunnen beïnvloeden (bijvoorbeeld, de productie-eenheden die zullen worden gesloten of stilgelegd). Elia is dus niet verantwoordelijk voor de publicatie van dit type informatie, die andere marktdeelnemers toebehoort, maar kan hen helpen om deze publicatieverplichting na te leven. Anderzijds verplicht REMIT ook elke deelnemer om de informatie betreffende zijn transacties aan ACER mee te delen, opdat dit agentschap

zijn taak als markttoezichthouder op adequate wijze kan vervullen. Deze gegevens die nodig zijn voor de reporting zullen door de Europese Commissie worden gedefinieerd in een document dat eind 2013 zal worden bekendgemaakt.

De transparantieverordening nr. 543/2013 van juni 2013 regelt de publicatie van fundamentele gegevens van de elektriciteitsmarkt op een Europees centraal platform dat door Entso-e wordt gehost. De gegevens worden per land aan dit platform meegedeeld via de TSO's, die de gegevens van de marktdeelnemers centraliseren. Deze laatste blijven verantwoordelijk voor de kwaliteit en de timing van de levering van deze gegevens. Overigens worden de balancinggegevens reeds grotendeels door Elia gepubliceerd (<http://www.elia.be/en/suppliers/purchasing-categories/energy-purchases/Ancillary-Services-Volumes-Prices>). De fundamentele gegevens die op het toekomstig platform van Entso-e worden gepubliceerd, zullen naar ACER worden overgebracht zoals voorzien door de REMIT-verordening.

Op vraag van een vertegenwoordiger van FEBELIEC preciseert Elia dat de publicatie van de stillegging (geplande of niet-geplande) van verbruikseenheden slechts van toepassing is wanneer er een verschil is van ten minste 100 MW in het verbruik van de klant. De vertegenwoordiger van GABE wijst erop dat REMIT niet slaat op de informatie van de verbruikers in verband met de flexibiliteit en de ondersteunende diensten ICH. Elia preciseert dat het Europees platform voor fundamentele informatie als back-up kan dienen voor de verplichte publicatie van informatie volgens REMIT (bijvoorbeeld: de geplande of niet-geplande stilleggingen). Men wacht nog op de publicatie van nieuwe guidelines door ACER om de exacte scope te bepalen van de gegevens die in het kader van REMIT moeten worden gemeld, maar het is inderdaad voorzichtig om rekening te houden met dit luik dat de markt eveneens beïnvloedt. Elia heeft overigens in het kader van de transparantieverordening nr. 543/2013 al talrijke gesprekken gevoerd met de betrokken marktdeelnemers.

8. Herziening van het huishoudelijk reglement & samenstelling van de Users' Group – Presentatie en goedkeuring

Het ontwerp van huishoudelijk reglement werd sinds de laatste vergadering van de Users' Group aangepast, meer bepaald wat betreft de procedure voor het beheer van de raadplegingen van de Users' Group. Elia heeft hierover voor de vergadering enkele commentaren ontvangen. De tekst moet op de volgende punten worden aangepast:

- De Users' Group begrijpt dat het huishoudelijk reglement zich uitsluitend richt tot de leden van de Users' Group. Het raadplegingsproces is soms tot een breder publiek gericht, naargelang de aan de raadpleging onderworpen documenten. Daarom moet worden gepreciseerd dat hetzelfde raadplegingsproces van toepassing is op de overige geraadpleegde gesprekspartners en dat zij, bijvoorbeeld, kunnen worden uitgenodigd voor de informatievergaderingen die in het kader van een raadpleging worden georganiseerd.
- De leden van de Users' Group nemen het voorstel van FEBELIEC in overweging om zo veel mogelijk transparantie te geven aan de individuele reacties die tijdens een raadpleging worden ontvangen, tenzij het betrokken lid uitdrukkelijk vertrouwelijkheid inroept (procedure van het Entso-e type) of vraagt om geen prijzen, kosten enz. te vermelden.
- Duur van de raadpleging: moet 30 dagen blijven behoudens gemotiveerde urgentie in uitzonderlijke gevallen. Het kan bijvoorbeeld gaan om tijdsdruk van overheidswege. In de gevallen waar de gewone raadplegingstermijn moet worden ingekort, moeten de leden van de Users' Group daarvan per mail op de hoogte worden gebracht, met een redelijke termijn gezien de urgentie waarin de leden van de Users' Group eventueel kunnen reageren.

- Beëindiging van de raadpleging: de tekst van het huishoudelijk reglement moet worden aangevuld omdat de leden van de Users' Group na afloop van de raadplegingsperiode geen nieuwe opmerkingen naar Elia kunnen sturen.

De ledenlijst van de Users' Group wordt goedgekeurd. Ze houdt rekening met de evolutie van de sector en een evenwichtige vertegenwoordiging van elke categorie van leden van de Users' Group.

Een definitieve versie van het huishoudelijk reglement zal tijdens de volgende vergadering ter goedkeuring aan de Users' Group worden voorgelegd.

9. Varia – 'Call for an Energy Pact – Beyond 2020'

De voorzitter van de Users' Group geeft een presentatie van de context van de 'Oproep voor een Energiepact' ('Call for an Energy Pact – Beyond 2020') die tijdens de Stakeholders Day in november werd voorgesteld. De oefening is nog steeds aan de gang en er werden meerdere reacties ontvangen die een input zullen zijn voor de lopende initiatieven.

Meerdere leden van de Users' Group merken op dat dit onderwerp zeker moet worden gevolgd door andere initiatieven, meer bepaald om de ontvangen reacties aan de overheden mee te delen.

De leden van de Users' Group zouden ook bij deze discussie moeten worden betrokken. De Users' Group is het overlegorgaan met de verschillende categorieën van netgebruikers en de spelers die actief zijn op de Belgische elektriciteitsmarkt. Het is dus het aangewezen forum om deze problematiek te bespreken.

De vertegenwoordiger van ODE benadrukt het belang van deze aanpak en verwelkomt het initiatief van Elia. Hij preciseert ook dat iedereen het weliswaar eens is over de binnen dit tijdsbestek te bereiken doelstelling, maar niet over de middelen die moeten worden ingezet om dit doel te bereiken. Een vertegenwoordiger van FEBEG merkt op dat het voorstel nog intern in de vereniging moet besproken worden.

De voorzitter van de Users' Group besluit dat Elia de oefening zal voortzetten. Bij deze oefening zijn de suggesties van de leden van de Users' Group welkom.

* * *

Data vergaderingen 2014

Elia, Keizerslaan 20, lokaal 0.20, om 14.00 uur.

20/03/2014

05/06/2014

25/09/2014

11/12/2014